

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 156/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť E., B., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 132/2009 a jeho rozsudkom z 27. apríla 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 34/2010 a jeho uznesením z 3. mája 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2011 faxom a 27. júla 2011 poštou doručená sťažnosť E., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp.

zn. 2 Cob 132/2009 a jeho rozsudkom z 27. apríla 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 34/2010 a jeho uznesením z 3. mája 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Sťažovateľ dňa 24. 10. 2006 podal súťažnú ponuku do verejného obstarávania, ktoré vyhlásila Fakulty sociálnych a ekonomických vied (ďalej ten „obstarávateľ“). Predmetom verejného obstarávania bolo poskytnutie služieb expertov so skúsenosťami v oblasti riadenia a rozvoja ľudských zdrojov pre projekt Human Resources Akadémia. Sťažovateľ sa o získanie zákazky uchádzal s cenou 1.592.000,- Sk. Okrem sťažovateľa podal súťažnú ponuku iba jeden uchádzač a to občianske združenie C., ktoré ponúklo cenu 1.990.000,- Sk, t. j. o 398.000,- Sk, resp. 25 % vyššiu ako sťažovateľ. Vzhľadom na spôsob zverejnenia na nástenke ukrytej v labyrinte chodieb obstarávateľa a účasť iba dvoch uchádzačov, pričom sťažovateľ bol zjavne uchádzačom neželaným, išlo o typický prípad tzv. nástenkového tendra.

Obstarávateľ dňa 27. 10. 2006 oznámil sťažovateľovi, že ho zo súťaže vylúčil z dôvodu nepredloženia požadovaných dokladov, pretože podľa názoru obstarávateľa sťažovateľ nepredložil doklady v zmysle ust. § 26 a § 27 zákona č. 25/2006 Z. z. Ako úspešný bol vyhodnotený druhý uchádzač občianske združenie C., napriek tomu, že nepredložil zákonom vyžadovaný doklad o oprávnení podnikat' v zmysle ust. § 99 ods. 1 písm. b) zák. č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a jeho ponuka znela na vyššiu cenu ako ponuka sťažovateľa.»

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na znenie súťažných podkladov a podáva výklad § 26, § 27 až § 30 a § 99 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) a v tejto súvislosti uvádza:

«Podľa súťažných podkladov vypracovaných obstarávateľom súčasťou ponuky mali byť „doklady upravené § 26 zákona NR SR č. 25/2006 Z. z.“ a „doklady a dokumenty potrebné na preukázanie ďalších podmienok účasti požadovaných v súlade s § 27 zákona NR SR č. 25/2006 Z. z.“

Vo vzťahu k ust. § 26 zákona č. 25/2006 Z. z. však takáto požiadavka odporovala zneniu ust. § 99 ods. 1 písm. b) zák. č. 25/2006 Z. z., podľa ktorého sa v prípade tzv. podprahových zákaziek vyžaduje na preukázanie splnenia podmienok účasti iba predloženie dokladu o oprávnení podnikat'.

Podľa ust. § 99 ods. 1 písm. b) zák. č. 25/2006 Z. z. obstarávateľ síce môže vyžadovať aj ďalšie doklady na preukázanie finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti v zmysle ust. § 27 až § 30 zákona č. 25/2006 Z. z., nie však už doklady podľa ust. § 26 zákona č. 25/2006 Z. z., nakoľko ust. § 99 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. kogentne určuje, že spomedzi týchto sa vyžaduje iba doklad o oprávnení podnikat'.

Ust. § 27 zák. č. 25/2006 Z. z., na ktoré obstarávateľ v súťažných podkladoch odkazoval, obsahuje iba odporúčajúci a demonštratívny („možno preukázať spravidla“) zoznam dokladov, ktoré možno požadovať na preukázanie finančného a ekonomického postavenia, takže obstarávateľ následne musí vždy taxatívne určiť doklady, ktoré požaduje predložiť. Tieto doklady však pochopiteľne musia mať väzbu na konkrétnu požadovanú podmienku týkajúcu sa finančného a ekonomického postavenia, ktorej splnenie by mal uchádzač preukázať. Napríklad doklad podľa ust. § 27 ods. 1 písm. d) zákona č. 25/2006 Z. z. - prehľad o celkovom obrate, je nezmyselný a zbytočný, ak obstarávateľ neuvedie, aký minimálne obrat je podmienkou účasti.

V danom prípade bol v súťažných podkladoch uvedený iba jeden z možných dokladov preukazujúcich finančné a ekonomické postavenie a to výpis z účtu uchádzača, jeho nepredloženie však paradoxne podľa súťažných podkladov nemalo za následok vylúčenie zo súťaže (nebolo teda podmienkou účasti), ale iba stratu bodov. Súťažné podmienky však paradoxne neuvádzali splnenie akého kritéria, okrem púheho predloženia výpisu z účtu, by tento doklad mal preukazovať. Obstarávateľ neuvádzal žiadne požiadavky, napr. na aktuálny zostatok na účte, mesačný sumár kreditných položiek, priemerný zostatok a podobne, ale požadoval iba predložiť akýkoľvek výpis z účtu.

Sťažovateľ k svojej ponuke priložil v súlade s ust. § 99 zák. č. 25/2006 Z. z. kópiu dokladu o oprávnení podnikat' (živnostenského listu) a potvrdenie banky o disponibilnom zostatku na účte. Súčasťou ponuky neboli ostatné doklady špecifikované v ust. § 26 zák. č. 25/2006 Z. z. nakoľko týmto ustanovením sa riadi zadávanie zákaziek s vyššou hodnotou

a ust. § 99 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. predstavuje lex specialis vo vzťahu k ust. § 26 zákona č. 25/2006 Z. z. pre podprahové zákazky. Na dodanie všetkých dokladov uvádzaných v ust. § 26 zák. č. 25/2006 Z. z. nebol poskytnutý ani dostatočný časový priestor, ako to vyžadovalo ust. § 99 ods. 1 písm. i) zák. č. 25/2006 Z. z. vo vtedajšom znení, nakoľko medzi vyhlásením verejného obstarávania a lehotou na predkladanie ponúk uplynulo menej ako 30 dní, čo je lehota, v ktorej príslušné inštitúcie vydávajú potvrdenia špecifikované v § 26 zák. č. 25/2006 Z. z.

Požiadavka obstarávateľa na predloženie dokladov taxatívne vymenovaných v ust. § 26 zákona č. 25/2006 Z. z. teda bola v príkrom rozpore so zákonom, keďže osobitné ustanovenie § 99 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. ako lex specialis určovalo, že spomedzi uvedených dokladov sa vyžaduje iba jeden - doklad o oprávnení podnikateľ, ktorý sťažovateľ aj predložil. ...

Obstarávateľ výslovne požadoval iba predloženie výpisu z účtu, čo sťažovateľ aj splnil. Napriek tomu obstarávateľ sťažovateľa z verejného obstarávania vylúčil a následne verejné obstarávanie zrušil s odôvodnením, že žiaden z uchádzačov nesplnil podmienky účasti, čo však bolo pravdou iba vo vzťahu k druhému uchádzačovi, ktorý nepredložil doklad o oprávnení podnikateľ.

Sťažovateľ teda splnil podmienky účasti a jeho ponuka znela na nižšiu cenu ako ponuka druhého uchádzača, ktorý navyše nepredložil požadované doklady a preto mal byť zo súťaže vylúčený. Pokiaľ by sťažovateľ nebol z verejného obstarávania vylúčený a verejné obstarávanie by nebolo následne zrušené, získal by zákazku so ziskom vo výške 947.260,- Sk. V dôsledku nezákonného postupu obstarávateľa sťažovateľovi tento zisk ušiel.»

Na základe týchto skutočností sa sťažovateľ žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) domáhal voči U. náhrady ušlého zisku. Okresný súd rozhodol medzitýmnym rozsudkom č. k. 22 Cb/150/2008-69 z 12. februára 2009 tak, že určil, že sťažovateľovi nevznikol nárok na náhradu škody z dôvodov vylúčenia uchádzača z verejného obstarávania. V odôvodnení rozsudku okresný súd iba formálne skonštatoval, že „sťažovateľ nepredložil doklady uvedené v ust. § 26 a § 27 zákona č. 25/2006 Z. z. a dôsledne ignoroval námietky sťažovateľa, že ust. § 26 zákona č. 25/2006 Z. z. sa na podprahové zákazky neaplikuje z dôvodu existencie osobitného ustanovenia § 99 ods. 1

písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. a že obstarávateľ spomedzi možných dokladov týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia v zmysle ust. § 27 zákona č. 25/2006 Z. z. výslovne požadoval iba jeden doklad - výpis z účtu, ktorý sťažovateľ aj predložil“.

Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 132/2009-89 z 27. apríla 2010 tak, že tento rozsudok potvrdil, „pričom na odvolacie argumenty sťažovateľa ani v najmenšom nereagoval a svoje odôvodnenie obmedzil iba na strohé konštatovanie, že s odvodnením prvostupňového súdu sa stotožňuje a tento sa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v odvolaní“.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie na základe § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo 34/2010 z 3. mája 2011 tak, že dovolanie odmietol. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza:

„Prvostupňový súd reagoval iba na niektoré námietky sťažovateľa, aj to nelogicky a v rozpore s výslovným znením zákona aj zmyslom a účelom. Prvostupňový súd v rozsudku:

1. Nelogicky najprv presne citoval ust. § 99 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. umožňujúce pri podprahových zákazkách vyžadovať iba doklad o oprávnení podnikat' a následne v rozpore s uvedeným skonštatoval, že obstarávateľ mohol požadovať aj ďalšie doklady.

2. Nelogicky skonštatoval, že obstarávateľ mohol požadovať aj predloženie ďalších dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti týkajúcich sa ekonomického a finančného postavenia (§ 27 zákona č. 25/2006 Z. z.) úplne však opomenul, že žiadne takéto podmienky účasti neboli zo strany obstarávateľa určené, sťažovateľ preto nemal splnenie akých podmienok preukazovať.

3. Formálne a bez akéhokoľvek odôvodnenia skonštatoval, že neboli splnené zákonné podmienky zodpovednosti za škodu v zmysle ust. § 420 OZ (porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť), pričom k týmto otázkam nevykonával žiadne dokazovanie a v rozsudku sa s nimi vôbec nevysporiadal.

4. Vyslovil záver, že zákon č. 25/2006 Z. z. nepriznáva uchádzačovi nárok na náhradu nákladov spojených s účasťou vo verejnom obstarávaní - sťažovateľ však

nepožadoval úhradu nákladov, ale úhradu ušlého zisku, čo je úplne odlišná právna kategória.

Prvostupňový rozsudok trpí závažnými vadami odôvodnenia, keďže súd vôbec nereagoval na argumenty sťažovateľa a vec posúdil v rozpore s výslovným znením aj zmyslom a účelom príslušných právnych noriem, pričom právne závery, súdom iba naznačené, sa javia ako svojvoľné. Už rozhodnutie prvostupňového súdu teda trpí vadami takej intenzity, že ich dôsledkom je porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Odvolací súd namiesto toho, aby vady konania a porušenie práv sťažovateľa odstránil, znovu jeho práva porušil. Odvolací súd na námietky sťažovateľa uvedené v odvolaní ani v najmenšom nereagoval, iba formálne skonštatoval správnosť dôvodov prvostupňového rozsudku.

Ust. § 219 ods. 2 OSP síce odvolaciemu súdu dovoľuje odôvodnenie zredukovať na skonštatovanie správnosti dôvodov prvostupňového rozhodnutia, to ho však nezbavuje povinnosti reagovať na relevantné odvolacie námietky účastníka konania, a to najmä v situácii, keď je aj prvostupňové rozhodnutie postihnuté vážnymi vadami odôvodnenia. ...

OS BA III aj KS BA... aplikovali ust. § 99 ods. 1 písm. b) a ust. § 27 zákona č. 25/2006 Z. z. v rozpore s ich znením aj zmyslom a účelom, čo má za následok porušenie ústavného práva sťažovateľa na súdnu ochranu...

Rozsudok KS BA bol postihnutý zásadnými vadami opísanými v predchádzajúcich častiach ústavnej sťažnosti. Tieto pochybenia KS BA mali v zmysle judikatúry za následok vady v zmysle ust. § 237 písm. f) OSP, na ktoré je dovolací súd v zmysle ust. § 242 ods. 1 OSP povinný prihliadať ex offo. Sťažovateľ preto napadol rozsudok KS BA dovolaním, ktoré však NS SR uznesením zo dňa 03. 05. 2011, sp. zn. 1Obdo/34/2010 odmietol.

Pokiaľ napriek uvedeným vadám NS SR dovolanie sťažovateľa odmietol, odoprel mu právo na súdnu ochranu...

Aplikáciou ust § 99 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. v rozpore s jeho znením aj účelom a zmyslom NS SR porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu...“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 27. 04. 2010, č. k. 2Cob/132/2009-89 porušil základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. 04. 2010, č. k. 2Cob/132/2009-89 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 03. 05. 2011, sp. zn. 1Obdo/34/2010 porušil základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

4. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 03. 05. 2011, sp. zn. 1Obdo/34/2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR sú povinní zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je

zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 34/2010 a jeho uznesením z 3. mája 2011

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 34/2010 a jeho uznesením z 3. mája 2011.

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia z 3. mája 2011, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, s prihliadnutím na obsah jeho dovolania skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP a v tejto súvislosti uviedol:

«Dovolateľ predovšetkým namieta nesúlad odôvodnenia napadnutého rozsudku v ust. § 157 ods. 2 O. s. p. aj odôvodnenia rozsudku súdu 1. stupňa, s ktorým sa odvolací súd stotožnil.

Dovolací súd konštatoval, že táto námietka dovolateľa nie je opodstatnená. Odvolací súd využil legálnu možnosť danú mu ust. § 219 ods. 2 O. s. p. a stotožnil sa s odôvodnením rozsudku súdu I. stupňa, ktoré je plne v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Dovolateľ síce uvádza, že sa súd nevysporiadal s jeho špecifickými námietkami, nekonkretizuje ich však.

Pokiaľ namieta, že súd neuviedol, prečo rozhodol práve uvedeným spôsobom, dovolací súd konštatoval, že odôvodnenie rozhodnutia je náležité a že nie je možné interpretovať ust. § 157 ods. 2 O. s. p. tak, že súd musí odôvodňovať aj to, prečo rozhodol inak, čo by vyplývalo z dovolateľovej interpretácie, že súd neuviedol, prečo nerozhodol práve tak. Citované ustanovenie ukladá súdu povinnosť uviesť, ako vec právne posúdil. Znamená to, že súd musí uviesť, ktorú právnu normu na daný skutkový stav aplikoval a ako ju v rozhodovanej veci interpretoval. Výraz „ako vec právne posúdil“ v citovanom ustanovení nijako nemožno vykladať tak, že by bolo povinnosťou súdu v odôvodnení uviesť, prečo rozhodol inak. Pokiaľ dovolateľ vytýka súdu I. stupňa nesprávnu interpretáciu právnej normy a uvádza, že súd nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný, že sa musí od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov, odvolávajúci sa na čl. 152 ods. 4 Ústavy SR a obsah dovolania nasvedčuje tomu, že má na mysli ust. § 99 ods. 1 písm. d/ ZVO, táto jeho výtku je neopodstatnená. Základom výkladu právnej normy nie je výklad gramatický, ale sémantický, teda podľa zmyslu použitého výrazu a pokiaľ sémantický výklad je jednoznačný, nie je súd oprávnený vykladať normy inak, než ju vyjadril zákonodarca. Nápravu možno urobiť výlučne príslušnou zmenou zákona. Ak teda dovolateľ v odvolaní proti rozsudku súdu I. stupňa namietal, že súd I. stupňa nerešpektoval kogentné ust. § 99 ods. 1 písm. b/ ZVO, resp. že ho nesprávne interpretoval tým, že uznal za záväzné znenie bodu 13.1.2 a 13.1.3 vyžadujúce od uchádzača aj doklady upravené podľa § 26 a § 27 ZVO, hoci citované ustanovenie § 99 ods. 1 písm. b/ ZVO to podľa neho nepripúšťa pri zadávaní podprahových zákaziek, ide o dovolateľovu nesprávnu interpretáciu. Podľa citovaného ustanovenia pri zadávaní podprahových zákaziek verejný obstarávateľ vyžaduje na preukázanie splnenia podmienok účasti doklad o oprávnení podnikateľ, prípadne ďalšie doklady, ktorými sa preukazuje finančné a ekonomické postavenie a technická alebo odborná spôsobilosť. V súlade s týmto ustanovením žalovaný v Súťažných podmienkach v bode 13, označenom ako obsah ponuky, špecifikuje v bode 13.1.2 doklady upravené podľa § 26 ZVO, v bode 13.1.3 doklady a dokumenty potrebné na preukázanie ďalších podmienok účasti, požadovaných v súlade s § 27 ZVO. Podľa § 26 ods. 1 ZVO verejného obstarávania sa môže zúčastniť len ten, kto splňa tieto podmienky, týkajúce sa osobného postavenia a konkretizuje ich v ďalších ustanoveniach tohto paragrafu, § 27 ZVO je označený ako finančné a ekonomické postavenie. Výraz „doklad o

oprávnění podnikat“ nemožno bez ďalšieho vykladať zúžene ako živnostenský list, príp. výpis z obchodného registra, ale v súlade s ust. § 26 ZVO, ktorá špecifikuje požiadavky na osobu, či fyzickú alebo právnickú. V súlade s interpretáciou ust. § 99 ZVO dovolací súd poukazuje aj na stanovisko žalovaného zo dňa 16. 11. 2006 (čl. 20), ktoré uvádza aj súd 1. stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia a žalovaný ho žalobcovi zaslal po tom, čo dal vec prešetriť na základe žalobcovej žiadosti o nápravu podľa § 135 písm. a/ ZVO. Referát vnútornej kontroly podľa § 147 ods. 1 ZVO konštatoval, že ZVO nezakazuje verejnému obstarávateľovi, aby podľa svojho uváženia požadoval predloženie iných dokladov, ako uvádza § 99.

Pokiaľ dovolateľ v závere časti III. dovolania uvádza, že súd formálne a bez akéhokoľvek odôvodnenia konštatoval, že neboli splnené zákonné podmienky zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 Obč. zák. (porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť), pričom k týmto otázkam nevykonal žiadnu dokazovanie a v rozsudku sa s nimi vôbec nevyrovnal, tento záver dovolateľa nie je opodstatnený. Dovolateľ nezohľadnil okolnosť, že ide o medzitýmny rozsudok, týkajúci sa základu nároku, čo ust. § 152 ods. 2 O. s. p. umožňuje, pričom nesporným dôvodom zakotvenia tohto ustanovenia je zrýchlenie a zhospodárnenie konania. Dovolateľ tiež v tomto názore nevzal do úvahy celé odôvodnenie rozhodnutia.

Neobstojí ani dovolateľova námietka, že v žalobe nepožaduje úhradu žiadnych nákladov, ale len úhradu ušlého zisku. Podľa k žalobe pripojeného vyčíslenia škody zo dňa 11. 10. 2008, na ktoré sa v návrhu odvoláva (čl. 24), škoda predstavuje plánovaný zisk v sume 947 260 Sk a vynaložené náklady na prípravu a podanie ponuky vo verejnom obstarávaní - obnos 25 000 Sk, spolu 972 260 Sk.

Na tomto základe dovolací súd konštatoval, že ani dovolateľom tvrdená prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je daná, preto dovolanie podľa § 243b ods. 5 v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol.»

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý podľa neho nesprávne posúdil jeho námietky uvedené v dovolaní.

Z odôvodnenia namietaného uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd ako dovolací súd v prvom rade skúmal námietku sťažovateľa o tom, že rozsudky súdov nižšieho stupňa, ktoré prerokovali vec, neboli dostatočne odôvodnené. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukázal na to, že krajský súd ako odvolací súd využil zákonný postup podľa § 219 ods. 2 OSP a stotožnil sa s odôvodnením rozsudku okresného súdu ako súdu prvého stupňa. Najvyšší súd tiež konštatoval, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu je v súlade s § 157 ods. 2 OSP. Poukázal na zákonnú povinnosť konajúceho súdu podľa § 157 ods. 2 OSP uviesť, ako vec právne posúdil, ktorá zahŕňa povinnosť súdu uviesť právnu normu, ktorú vo veci aplikoval, a uviesť to, ako ju interpretoval.

Najvyšší súd poukázal na to, že sťažovateľ namieta predovšetkým výklad § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní konajúcimi súdmi, pričom podľa sťažovateľa na základe predmetného ustanovenia nemožno požadovať iné doklady podľa § 26 a § 27 zákona o verejnom obstarávaní okrem dokladu o oprávnení podnikat'. Najvyšší súd sa nestotožnil s právnym názorom sťažovateľa a poukázal na znenie § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní, ktoré podľa neho umožňuje vyžadovať ďalšie doklady podľa § 26 a § 27 zákona o verejnom obstarávaní. V tejto súvislosti poukázal najvyšší súd aj na argumentáciu žalovaného, podľa ktorej zákon o verejnom obstarávaní nezakazuje verejnému obstarávateľovi požadovať predloženie iných dokladov, ako uvádza § 99 zákona o verejnom obstarávaní.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že konajúce súdy sa nevysporiadali s tým, či boli splnené zákonné podmienky zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka, najvyšší súd uviedol, že závery v tomto smere vyplývajú čiastočne z odôvodnenia rozsudku okresného súdu s tým, že je potrebné zohľadniť to, že tento rozsudok je len medzitýmny. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal námietkami sťažovateľa uvedenými v dovolaní a dospel k záveru, že postupom konajúcich súdov sťažovateľovi nebola odňatá možnosť konať pred súdom, preto jeho dovolanie nie je prípustné ani v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoj právny záver primeraným spôsobom odôvodnil, tento záver je preskúmateľný, logický a vychádzajúci z aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku [§ 157 ods. 2, § 219 ods. 2 a § 237 písm. f) OSP], nie je zjavne neodôvodnený a ani arbitrárny, preto je ústavne udržateľný. Závery najvyššieho súdu rešpektujú zmysel a účel príslušných procesnoprávných ustanovení (najmä § 237 OSP). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom a uznesením najvyššieho súdu.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

V nadväznosti na to ústavný súd uzavrel, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom a uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a z tohto dôvodu sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 132/2009 a jeho rozsudkom z 27. apríla 2010

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že namietaný rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť v spojení s namietaným rozsudkom okresného súdu 10. júna 2010, pričom sťažovateľ doručil ústavnému súdu sťažnosť 25. júla 2011, t. j. zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

S týmto záverom sa ústavný súd v danom prípade neuspokojil vzhľadom na to, že aj v prípade sťažovateľa akceptoval svoju judikatúru z ostatného obdobia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom dovolací súd rozhodol, že nie je prípustné. V súlade s judikatúrou ústavného súdu z ostatného obdobia nemožno však sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva namietaným rozsudkom krajského súdu aj z hľadiska toho, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.

Pri preskúmaní namietaného rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto v prvom rade preskúmal rozsudok okresného súdu č. k. 22 Cb 150/2008-69 z 12. februára 2009, ktorým okresný súd určil, že sťažovateľovi nevznikol nárok na náhradu škody z dôvodov vylúčenia uchádzača z verejného obstarávania. V tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať najmä na túto časť jeho odôvodnenia:

„Na základe vykonaného dokazovania, s prihliadnutím na citované ustanovenia súd dospel k záveru, že v danom prípade je potrebné rozhodnúť najskôr o základe uplatneného nároku formou medzitémneho rozsudku, až následne po ustálení nároku bude rozhodnuté o výške škody znaleckým dokazovaním.

Súd preto rozhodol medzitémnym rozsudkom o základe nároku tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Žalobca sa žalobou domáhal ušlého zisku aký by dosahoval keby nebol vylúčený z verejného obstarávania. Porušenie povinnosti v zmysle Zák. č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní videl žalobca v tom, že vylúčenie žalobcu z verejného obstarávania pre nedoloženie k súťažnej ponuke potrebných dokladov uvedených v Súťažných podkladoch z 29. 09. 2006 v bode 13/ s poukazom na ust. § 26 týkajúce sa osobného postavenia a § 27 týkajúce sa finančného a ekonomického postavenia, nebolo potrebné, pretože sa jedná o podprahovú zákazku podľa § 99 Zák. č. 25/2006 Z. z., ktorá nevyžaduje tieto doklady.

Za nesporné treba považovať, že žalobca v ponuke verejného obstarávania predložil iba doklady: živnostenské oprávnenie a potvrdenie banky a doklady uvedené v § 26 a § 27 Zák. č. 25/2006 Z. z. žalobca nepredložil.

Súd neuznal námietky žalobcu za dôvodné pokiaľ vyslovil názor, že doklady podľa § 26 a § 27 nie sú potrebné pre podprahovú zákazku, pretože podľa § 99 ods. 1 písm. b/ Zák. č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní. Pri zadávaní podprahových zákaziek verejný obstarávateľ vyžaduje na preukázanie podmienok účasti doklad o oprávnení podnikateľ, prípadne ďalšie doklady, ktorými sa preukazuje finančné a ekonomické postavenie a technická alebo odborná spôsobilosť.

Ak v súťažných podmienkach bolo v bode 13.1.2.3 výslovne uvedené, že požiadavkou verejného obstarávateľa sú doklady uvedené v § 26 a § 27 Zák. č. 25/2006 Z. z. a žalobca tieto v Ponuke k verejnému obstarávaniu nepredložil, bol preto daný dôvod na strane žalovaného ako verejného obstarávateľa na jeho vylúčenie z verejnej súťaže a pokiaľ žiaden z uchádzačov nesplnil podmienky súťaže, bol dôvod aj na zrušenie verejného obstarávania.

Pokiaľ žalobca uplatnil náhradu škody, ušlého zisku, ktorý by dosahoval keby nebol vylúčený zo súťaže a náklady spojené s verejným obstarávaním, neboli splnené základné podmienky v zmysle ust. § 420 OZ porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením povinností a škodou a zavinenie. Zo Zák. č. 25/2006 Z. z. ani zo Súťažných podmienok verejného obstarávania nevyplýva, že by mal verejný obstarávateľ zákonnú alebo zmluvne dohodnutú povinnosť nahradiť náklady uchádzačovi verejného obstarávania.

Na základe vykonaného dokazovania, s prihliadnutím na citované ustanovenia súd preto rozhodol medzitýmnym rozsudkom, že žalobcovi nevznikol nárok na náhradu škody z dôvodov vylúčenia uchádzača z verejného obstarávania. “

Krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku č. k. 2 Cob 132/2009-89 z 27. apríla 2010 s poukazom na § 219 ods. 2 OSP uviedol:

„Odvolací súd sa plne stotožnil s právnym záverom vysloveným súdom prvého stupňa a aj s obsahom zdôvodnenia jeho rozsudku. Súd prvého stupňa sa dostatočne vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v odvolaní navrhovateľa a jeho rozhodnutie je aj presvedčivé.

Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. “

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu a okresného súdu ako súdu prvého stupňa vo vzťahu k ich interpretácii § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní a záver o tom, že verejný obstarávateľ mohol aj pri podprahovej zákazke žiadať doklady podľa § 26 a § 27 zákona o verejnom obstarávaní.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu a odôvodnenia rozsudku okresného súdu dospel k záveru, že krajský súd aplikujúc § 219 ods. 2 OSP odôvodnil svoj rozsudok primeraným spôsobom, relevantné skutkové zistenia vyplývajú z vykonaných dôkazov, právne hodnotenie a právne závery sú logické a predstavujú jeden z možných spôsobov právneho posúdenia zisteného skutkového stavu. Toto právne posúdenie je založené na primeranej aplikácii a výklade príslušných ustanovení zákona o verejnom obstarávaní, pričom tento výklad je logický, zodpovedá zmyslu a účelu krajským súdom a okresným súdom uvedených ustanovení. Krajský súd s poukazom na rozsudok okresného súdu svoje závery primerane odôvodnil, nemožno ich teda považovať za zjavne neodôvodnené s tým, že nemajú znaky arbitrárnosti, teda svojvôle.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa, možno konštatovať, že sa týkajú najmä výkladu § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní konajúcimi súdmi a znenia súťažných podkladov z 29. septembra 2006, a to najmä bodu 13, kde sa sťažovateľ domnieva, že verejný obstarávateľ pri podprahovej zákazke nemohol požadovať predloženie dokladov podľa § 26 a § 27 zákona o verejnom obstarávaní.

Podľa § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní pri zadávaní podprahových zákaziek verejný obstarávateľ postupuje podľa prvej časti a vyžaduje na preukázanie splnenia podmienok účasti podľa § 26 zákona o verejnom obstarávaní najmä doklad o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu, prípadne ďalšie doklady, ktorými sa preukazuje finančné a ekonomické postavenie a technická alebo odborná spôsobilosť podľa § 27 až § 30 zákona o verejnom obstarávaní.

Okresný súd a krajský súd v namietaných rozsudkoch v zásade konštatovali, že verejný obstarávateľ mohol na základe § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní požadovať predloženie všetkých dokladov podľa § 26 a § 27 zákona o verejnom obstarávaní. Ústavný súd považuje takýto výklad § 99 ods. 1 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní za legitímny, neodporujúci zneniu a účelu tohto zákonného ustanovenia a predstavuje jeden z možných spôsobov jeho interpretácie, preto je ústavne udržateľný [(tak ako už bolo uvedené v tomto uznesení (s. 13)].

Z uvedených dôvodov je podľa názoru ústavného súdu táto časť sťažnosti sťažovateľa zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom krajského súdu a jeho rozsudkom z 27. apríla 2010 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2012